

4. Соліпсична інтродекція («Це все лише в моїй голові»). Через відсутність візуального контакту в процесі спілкування через соціальні мережі, користувачі нерідко самі наділяють своїх співрозмовників певними бажаними чи уявними якостями.

5. Дисоціативна уява («Це все гра»). Разом асинхронність інтернету і процес інтродекції утворюють новий фактор, що підсилює ефект розгальмування. Дж. Сулер як приклад наводить думку Емілі Флінч (спеціаліста по крадіжках особистих даних), згідно з якою, користувачі оцінюють спілкування в соціальних мережах як рольову гру [2].

6. Мінімізація влади («Ми рівні»). У соціальних мережах та мережі Інтернет взагалі, соціальний статус користувача не відіграє такої значної ролі, яку він має при спілкуванні в реальному житті, що дозволяє людям позбутися ще одного психологічного бар'єру [1].

Висновок. Отже, ефект розгальмування в мережі та фактори його виникнення пояснюють специфічні реакції користувачів соціальних мереж на взаємодію та спілкування з іншими. Саме тому, детальне вивчення даного феномену допоможе науковцям встановити закономірності поведінки користувачів в соціальних мережах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Suler, John. "The Online Disinhibition Effect" // CyberPsychology & Behavior. – 2004. – 7 (3): 321–326 pp.
2. Conflict in Cyberspace: How to Resolve Conflict Online | KaliMunro.com

Владислав Карацупа,

студент 3 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **Т.П. Малихіна,**

к.психол.н., доцент (БДПУ)

ВИКОРИСТАННЯ ТРАНЗАКТНОГО ПІДХОДУ В ПСИХОДІАГНОСТИЦІ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність. Сучасна тенденція гуманізації суспільства – це об'єктивна потреба суспільного розвитку, в основі якої лежить спрямованість на людину. Зазначена тенденція до гуманізації відноситься і до теоретичних побудов Е. Берна – транзактному аналізу Сучасний транзактний аналіз включає в себе теорію особистості, теорію комунікацій, аналіз складних систем і організацій, теорію дитячого розвитку. У практичному застосуванні він представляє собою систему роботи як з окремими людьми, подружніми парами, сім'ями, та і різними соціальними групами.

Ступінь досліджуваності проблеми. Слід зазначити, що в останнє десятиріччя спостерігається зацікавленість психологів-практиків використанням транзактного підходу в практичній діяльності. Та на жаль науково обґрунтованих джерел на сьогоднішній день знаходимо небагато (М. Барановська, Е.Гусева, В. Джойнс И. Малкіна-Пых, Я.Стюарт). Е. Берн

створив популярну концепцію, коріння якої сягають в психоаналіз та увібрала в себе ідеї і поняття як психодинамічного, так і біхевіоріального підходу, зробивши акцент на визначенні та виявленні когнітивних схем поведінки, які програмують взаємодію особистості з собою та іншими.

Мета дослідження. Обґрунтувати можливості використання транзактного підходу в психодіагностиці особистості.

Сутність дослідження. Транзактний (або структурний) аналіз – абсолютно новий оригінальний погляд на поведінку людини, в основі якого лежать неусвідомлювані, запрограмовані ролі, які вона програє протягом усього життя – Батько, Дорослий, Дитина, що отримали назву еґо-станів. Кожен з еґо-станів передбачає «певну модель почуттів та переживань, безпосередньо пов'язану з конкретним патерном поведінки»[2] Важливо зазначити, що з віковими особливостями еґо-стани не пов'язані. Коли людина поводить себе, мислить і відчуває за принципом «тут і тепер» і реагує на те, що відбувається навколо неї, використовуючи весь потенціал дорослої особистості, то вона знаходиться в еґо-стані Дорослого. Коли вона поводить, мислить і відчуває, копіюючи одного з своїх батьків, або вчителів, то це еґо-стан Батька. У тому випадку, якщо відбувається психологічна регресія до поведінки, мислення і почуттів з власного дитинства – актуалізується еґо-стан Дитини. Кожен з еґо-станів включає в себе свої специфічні заборони, судження і емоційні імпульси, проте в рамках «зверхспрощеної» моделі, Дорослий приймає рішення, спираючись на розумові процеси, Дитина робить висновки, спираючись на почуття, тоді як Батько діє згідно вже з наявними у нього оціночними судженнями.

Пріоритетом використання для нас в дослідженні транзактного підходу полягає в тому, що він дозволяє вибудувати найбільш детальний портрет особистості, що включає особливості як емоційної, когнітивної, так і поведінкової сфери, що корелює з ними. Для оптимального функціонування особистості, з точки зору транзактного аналізу, необхідно, щоб в особистості були гармонійно представлені всі еґо-стани. Для психодіагностики розподілу рольових позицій був використаний тест-опитувальник М. Барановської «Особистісна еґограма», яка дозволила визначити ще й різновиди еґо-станів Батька (критикуючий та турботливий) й Дитини (вільна та адаптивна) В якості досліджуємої виступила студентка-філолог дев'ятнадцяти років, якій спочатку було запропоновано передбачити як розподілені еґо-стани її особистості, а потім пройти стандартний тест.

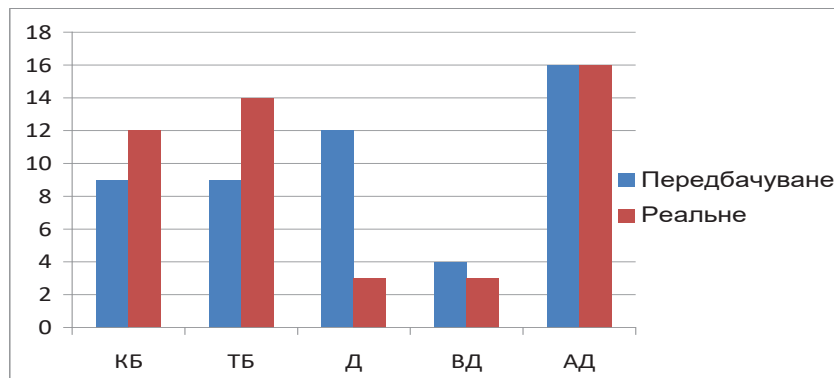

Рис. 1. Розподіл рольових позицій

Основні висновки. За результатами дослідження у респондента переважає его-стан адаптивної дитини, що характеризується сумнівами, комплексами, недовірою, страхом зробити неправильний крок, по життю така людина йде певним шляхом, який найчастіше обирає не сама. Передбачуваний і реальний результат за цим его-станом співпадає. Отже людина об'єктивно відчуває свій его-стан.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берн Э. Трансактний анализ и психотерапія / Э. Берн. – Москва: Братство, 1992. – 224 с.

2. Стюарт Я. Современный транзактний анализ / Я. Стюарт, В. Джойнс. – СПб : Социально-психологический центр, 1996. – С. 9.

Кейдун Юлія,

студентка 4 курсу

Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **Н.І.Сердюк**

к.психол.н., ст.викладач (БДПУ)

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Актуальність. Кардинальні соціально-економічні зміни, що відбулися протягом останнього часу в суспільстві, обумовили перегляд підходів до вирішення багатьох психологічних проблем покоління, що підростає, зокрема – підготовки старшокласників до професійного самовизначення. Успішне вирішення цього завдання значною мірою залежить від ефективності профорієнтаційної роботи із школярами, а також від різного роду чинників, які є рушійною силою цього процесу.

Ступінь досліджуваності проблеми. Значний інтерес до досліджуваної проблеми в галузі професійного самовизначення та професійної орієнтації проявляли А. Маслоу, С. Фукуяма, Д. Голанд та інші. Певні підходи до розв'язання проблеми активізації профорієнтаційної роботи можна знайти в роботах Г. Левченка, І. Михайлова, М. Пряжнікова, В. Синявського та інших дослідників, досить актуальними й сьогодні є дослідження психологічних чинників активізації професійного самовизначення школярів.

Мета дослідження. Теоретично обґрунтувати психологічні чинники активізації професійного самовизначення в ранньому юнацькому віці.

Сутність дослідження. Професійне самовизначення не можна розглядати як «стоп-кадр» процесу розвитку: досвід, що набувається на обраному шляху змінює картину можливостей людини і напрям її подальшого розвитку. Професійне самовизначення складає важливий момент особистісного самовизначення, розглядається як неперервний процес пошуку сенсу в професійній діяльності, яка обирається, засвоюється і виконується, як процес чергових виборів, кожний з яких – важлива життєва подія, що визначає подальші кроки на шляху професійного розвитку особистості. Центром професійного самовизначення є ціннісно-моральний аспект, розвиток самосвідомості, потреба в професійній компетентності [1].